

Kelemen Endre

TARTOZÁS

Ahogy a szórványos és csekély számú családi történetekből Egon rekonstruálni tudta, apja életének első pár évtizedét alapvetően egyetlen kínzó és permanens alapélmény határozta meg: az öröklétig bepótolhatatlan apahiány.

Márpedig sorsunk alakítói közt az apáé a főszerep, amint tudjuk azt nagyon jól. Neki viszont apja, az nem volt. Azaz, hogy tulajdonképpen volt, csakhogy amikor Egon apja pár éves lehetett, édesapja fogta magát és a holmiját, a szomszédos faluba költözött és új családot alapított. Egon apja élete során talán kétszer ha meglátogatta saját apját: egyszer, amikor bemutatta már várandós jövődöbelijét (Egon anyját), egyszer meg az öreg temetésén.

Nos, ha apa nem volt, sorsalakító sem volt. (Ő volt saját sorsának kovácsa, ahogyan később némi öniróniával fogalmazott.)

Egon apja csak sodródott, és állandóan bajba keveredett: iskolakerülés, az akkoriban egymást érő hivatalos és kötelező ünnepi felvonulások ismételt megzavarása, ittas randalírozás, effélék.

Ahogy majd feleségének (Egon anyjának) megvallja igencsak ritka gyenge pillanatainak egyikében: ha a hitványkodás (értsd: a csínyelkövetés) vagy a mozizás után hazafele tartottunk (nagyon szerettünk moziba járni), és a barátom rettegett, nem alaptalanul félve attól, hogy odahaza apja majd jól elveri, én tudtam, hogy velem semmi ilyesmi nem eshet meg. És irigyeltem őt. Ha legalább engem is megvert volna valaki. Mondjuk az apám. Ha lett volna. Akkor biztonságban éreztem volna magam. Akkor tudom, hogy lát. Hogy felfigyel, hogy figyel rám. Észrevesz. Akkor tudom, hogy létezem. Létezem!

De hát apja, ugye, az nem volt neki.

Figyelni viszont felfigyeltek rá, csakhogy ő nem tudott erről. És nem úgy figyeltek fel, ahogyan ő azt szerette volna. A hivatalos ünnep megzavarása után ugyanis az ország akkoriban igen-igen éber rendfenntartó erői titkos megfigyelés alá helyezték a még csak tizenéves, serdülőfélben lévő kamaszfiút.

Belügyminisztérium

Nr. xxx

Jelentés

Nevezett (itt Egon apjának neve következett) iskolai ügynöki beszerzéséről a (itt a tanintézmény neve következett), a *Tanuló Ifjúság* problémakörében

A beszerzés céljának és szükségességének indoklása:

Azon tény ismeretében, hogy fentnevezett intézményben kulák származású gyerekek is tanulnak, akiknek szülei burzsoá pártok tagjai voltak, valamint azt, hogy ezek a tanulók, szülői befolyásolás eredményeként, ellenséges tevékenységet fejtenek ki, bírálják a párt és a kormány bizonyos oktatásüggyel kapcsolatos intézkedéseit, indokoltnak látjuk egy ügynökség létrehozását.

Ezen elemek ellenforradalmi tevékenységének felfedezése és felgöngyölítése érdekében feltétlen szükséges egy olyan ügynök beszerzése, akinek lehetősége van fentnevezett elemek ellenséges tevékenységének jelzésére.

Ebből a célból kezdeményeztük fentnevezett oktatási intézmény egyik diákjának tanulmányozását és pontozását, akinek erre lehetősége lesz, és aki megfelelő az informatív munkára, ebből a célból nevezett (itt Egon apjának neve következett) tanulmányozása után azt konstatáltuk, hogy az ügynöki beszerzés követelményeinek teljes mértékben megfelel.

A beszerzendő személyi adatai:

Nevezett (itt Egon apjának neve következett) fentnevezett oktatási intézmény diákja, aki tanulmányait a kitűnő eredményekkel elvégzett általános iskola befejezése után kezdte el az intézményben. Tanítója szorgalmas, jó magaviseletű, tisztelettudó diákként jellemezte, aki a rábízott feladatokat mindig pontosan elvégzi.

A beszerzendő személy hasznossága:

Nevezett diák megfigyelése eredményeként arra a konklúzióra jutotunk, hogy teljességgel megfelel az informátori munkának: tisztességes, jól tanuló, politikai és kulturális szempontból még fejlődésben lévő diák, ami kiváltképp megfelel céljainknak. Sokat olvas, érdeklék a politikai és kulturális problémák egyaránt. Intelligens, fizikailag fejlett.

Beszervezése a *hazafiság érzésre* hivatkozva történik majd meg.

A beszerzés módja – miként juttatjuk el a célszemélyt a beszerzés helyszínére:

A beszerzési tevékenység lebonyolítására a rendőrség épülete tűnik a legmegfelelőbbnek, ahová nevezett tanuló a következőképpen jut el:

Azon tény ismeretében, hogy az intézmény diákjai heti két alkalommal filmlátogatáson vesznek részt, olyan napot kell választani, amikor az összes tanuló moziba megy. Nevezett diákot alulírott várja a mozi terem előtt, és egy megfelelő pillanatba meginvitálja a rendőrségre, hogy egyes problémákról elbeszélgessenek.

Miután a tanuló a beszerzés helyszínére ér, sor kerül a vele való elbeszélgetésre az iskola, a tanulók iskolai és szabadidős tevékenységeik témakörében.

A továbbiakban szóba lesz hozva a tanulók tanáraikhoz és egymáshoz való viszonyulásának, magatartásuknak problémaköre.

A beszélgetés során derül majd ki, a célszemély őszinte-e, hogy lehetősége lesz-e beépülni azokba a körökbe, amelyek minket érdekelnek, így rátérhetünk a beszerzési tevékenységre.

Rámutatva arra, hogy a párt és a rendfenntartó erők egyaránt feltétel nélkül megbíznak benne, különleges feladattal bízzák meg nevezettet, felajánlva neki a szervezettel való együttműködés lehetőségét.

Mindezek után egy kötelezettségvállalási egyezményt íratunk vele alá, megtartjuk az együttműködésre vonatkozó titoktartási kiképzést, megmutatjuk az informatív adatlapok kitöltésének módozatát, felhívjuk figyelmét a találkozásokon való megjelenés kötelező mivoltára stb.

Beszervezése után az ügynök munkája a *Tanuló Ifjúság* problémakörében lesz igénybe véve.

Név, aláírás stb.

Belügyminisztérium

Nr. xxx

Szigorúan titkos

Jelentés

A beszerzési kérés indoklása és jóváhagyása után rátértünk nevezett (itt Egon apjának neve következett) iskolai ügynöki beszerzésére a (itt a tanintézmény neve következett), a *Tanuló Ifjúság* problémakörében.

Az előre megállapított forgatókönyv alapján nevezett tanuló rendőrségre lett hívatva, ahol a szervezési tevékenységre sor került.

A szervezési folyamat a tanuló iskolán kívüli tevékenységeinek megbeszélésével kezdődött, a többi tanuló tanáraikkal és egymással szemben tanúsított magatartására vonatkozó kérdésekkel folytatódott. A szervezendő célszemély rámutatott arra, hogy egyes diákok viselkedése nem felel meg a népi demokrácia elvárásainak, ezek károsak az iskolára és a tanulóifjúság oktatására nézve egyaránt.

A beszélgetés során megerősödött bennünk, hogy nevezett őszinte és lelkiismeretes egyén, aki fejlődésben lévén, sokat olvas, a napi sajtó híreivel is napirenden van.

Őszinteségére hivatkozva felajánlottuk neki a szervezettel való együttműködés magasztos feladatának lehetőségét az ellenséges elemek leleplezésének érdekében.

Ezután a célszemély írásos kötelezettséget vállalt, hogy rendszeresen és tisztességesen együtt fog működni szerveinkkel, ezután történt meg konspirációs tevékenységre való kiképzése.

Fentiek alapján javasoljuk nevezett (itt Egon apjának neve következett) a *Tanuló Ifjúság* problémakör ügynökeként regisztrálni.

Név, aláírás stb.

Kötelezvény

Alulírott (itt Egon apjának neve következett), a mai naptól kezdve önszántamból az államvédelmi szervekkel szoros kapcsolatot fogok fenntartani. Ezen kapcsolat abban fog állni, hogy az iskolánkban történő állam- és rendszerellenes tevékenységet bármely személy részéről jelenteni fogom.

Jelentéseimet írásban fogom adni és a saját nevem helyett ... névvel fogok aláírni.

Az államvédelmi szervekkel fenntartott kapcsolatokról senkinek, még a hozzám legközelebb álló személyeknek sem fogok beszélni, tudva azt, hogy ez állam- és katonai titok, amelynek elárulását szigorúan büntetik az állam törvényei.

Dátum, aláírás stb.

*

Egon apját tulajdonképpen valami zavaros, meghatározhatatlan, ám nagyon is édes öröm és elégtétel töltötte el (mintegy összhangba került önmagával és a világgal?!): hogy ő is fontos valakinek, sőt, valakiknek! Így, többes számban! Hogy tartozik valahová. Valakikhez!

Ráadásul ezek nem holmi dekadens, burzsoá, ellenforradalmi stb. nímándok, így tevékenységük sem hétköznapi. Ebből kifolyólag odatar- tozását és kifejtendő munkáját is fontos, titkos, államvédelmi szempont- ból nélkülözhetetlen ténykedésként érzékelték: hogy ő hősiesen figyel és hősiesen alakítja a szebb és jobb jövőt, amelynek építésén önfeláldozóan fáradozik.

Ez ugyanakkor valamiféle metafizikai fölényérzettel is eltöltötte őt: katonai és államtitkok, belé helyezett feltétlen bizalom, állambiztonság, szebb jövő stb. – mindehhez az ő céltudatos, hathatós, lelkiismeretes, önfeláldozó stb. munkája, az ő személye! szükségeltetik. Beszélni ugyan nem beszélhetett erről senkinek, de ez a tény (vagy tiltás?) csak még inkább felerősítette önnön fontosságának (akkor még nem tudta, hogy hamis) tudatát.

Közben lelkiismeretesen iskolába járt, kitűnő tanuló volt, sőt! latinul írt, illetve fordított Ovidius-verseket:

BÚCSÚ RÓMÁTÓL

I.

Mikor felötlik nagyon szomorú képe annak az éjszakának
Amely nekem legutolsó időm volt a városban,
Visszaidézem az éjszakát, amikor elhagytam annyi kedvest nekem,
A könny kicsordul szemeimből most is.
Már közel volt a nappal, amikor megparancsolta Caesar, hogy
Elhagyjam Itália legtávolabb eső határait.
Sem időm nem volt, sem lelkem nem volt alkalmas a készülődésre.
Megdermedt a szívem a hosszú halogatás miatt,
Nekem nem volt gondom rabszolgát vagy kíséret választani,
Nem volt gondom megválasztani a menekülőnek megfelelő ruhát
vagy segítséget.
Nem másképp (úgy elkábultam) mint akit Jupiter villáma sütött
és nincs tudatában élete.

II.

Végül is maga a fájdalom elkergette lelkemnek ezt a kábultságát,
És végül az érzéseim megerősödtek.
Utoljára beszélek az én szomorú barátaimhoz, én az elmenő,
Akik sok közül csak néhányan maradtak.
Szerető feleségem még keservesebben sírva tartotta a sírót.
Könnyzáport hullatva ártatlan arcán.
Leányunk távol volt Líbia távoli partjain,
Nem tudott értesülni az én sorsomról.
Bármerre néztél, gyász és panasz hangzott.
A ház belseje egy hangos temetéshez hasonlított.

III.

Asszonyok, férfiak, gyermekek, akik az én temetésem panaszkodtak.
A házban minden sarok könnyel volt tele.
Ha szabad használni kicsiben nagy példákat:
Ilyen volt Trója kinézése, mikor elfoglalták.
Már elpihentek az embereknek és kutyáknak hangjai,
A magos hold hajtotta éjszakai lovait.
Erre én feltekintve és innen kivéve a Capitoliumot,
amely hiába volt közel a mi házunkhoz, mondtam:
Istenségek, a szomszédban lakók,
már soha nem fogom látni szemeimmel a ti templomaitokat.

IV.

Istenek, akiket el kell hagynom,
akiket bír Quirinus Romulus városa,
Legyetek üdvözölve általam minden időben.
Habár felöltöm a pajzsot, a sebesülés után öltöm fel.
Könnyítsétek meg ezt a menekülést gyűlöletektől.
Mondjátok meg az égi férfiúnak, aki engemet botlással vádol,
Mondjátok meg, a hibát ne számítsa véteknak.
Amit ti tudtok, érezze a büntetés szerzője is,
Lehetek nem szerencsétlen.
Ezzel a kéréssel könyörögtem a felső istenekhez
én, a feleségem meg a többiek,
Megakadályozva a közben lévő szavakat zokogással.

Közben szinte észrevétlenül, önmaga számára is meglepően sikeres érettségi vizsgát tett, majd sorkatonai szolgálatot teljesített.

Fiatal férfiakként, szinte még fiúkként, ugyanabban az egyenruhában, mind egyformák voltak. Ezért Egon apja az elején még hitte (mint utóbb rájött – tévesen), hogy a valahová tartozás egy új formáját tapasztalja majd meg, talán épp azt, amire vágyott, ami hiányzott neki.

Ám hamar kiderült, hogy ők itt *bibánok*. Így nevezték őket a leszerelés előtt álló öreg katonák. Ez magyarul a sügérnek felel meg.

Ők azok, akiket át kell nevelni, föl kell készíteni, úgymond, az *Életre*. Hogy hogyan ússzanak, úgymond, az árral. Sosem szemben azzal, az nem megengedett. És óhatatlanul retorziót von maga után.

Ehhez feletteseiktől, hallgatólagosan ugyan, de szabad kezet kaptak: minden eszközt felhasználhattak a magasztos elérendő cél érdekében.

A sügér tipikus ragadozó hal. Az azonos korú fiatal sügérek rajba tömörülve vadásznak. Ha egy kishal óvatlanul megközelíti rejtekhelyüket, a sügérraj utána veti magát, és addig üldözi, míg az a fáradtságtól meg nem adja magát. A sügérek kannibálok: gyakran falják fel saját fajtájuk ivadékát és apró példányait. Növekedésük során egyre inkább áttérnek a magányos életmódra, de elsősorban nem azért, mert az idősebb példányok elvesztik a csoportösztönt, hanem amiatt, hogy a raj az idők folyamán természetes úton egyre inkább megfogyatkozik.

A hatvanas és 1970-es években egy fekélyes betegség tizedelte meg a sügérállományt Nagy-Britanniában. A vizsgált élőhelyeken az egyedek mintegy 99%-a elpusztult. Csak a legerősebb fiatal példányok maradtak meg. Bár a vész már évtizedekkel ezelőtt elmúlt, következményei mind a mai napig érezhetők. A felnőtt sügérek hirtelen pusztulása megzavarta a faj természetes kiválasztódását. A vést túl sok fiatal példány élte túl, amelyekből elsatnyult, törpe növésű állomány alakult ki.

A sügér nappal napfényben mutatja be a laposkúszást az üres ég alatt, éjszaka zseblámpák fényében mutatja be a laposkúszást a vaságyak alatt. Két vaságy közé érve a sügér bemondja az összes vasúti megállót a nyugati határszél nagyvárosa és a főváros között. Ha eltéveszti, kezdheti előlről, mármint a kúszást, amely lapos.

A sügér, az elsatnyult állomány tipikus példányaként, bemutatja, hogy fogkefével tizenkét óra alatt ki lehet fehéríteni a hálókörletli folyosón a kólapok közötti fugákat, valamint, hogy összetört feles

üvegek szilánkjeival mindössze hat és fél óra alatt fel lehet csiszolni az altiszti iroda deszkapadlóját. Hogy egymást (saját, elkorcsosult fajtádat) kannibál módra bemártva ki lehet húzni magadat a munka alól. Ehhez parancs sem kell.

Úgy tűnt, a megalázó és lenéző megnevezés: *süger*, teljességgel stimmel (stimmel *ném*, *biz* 1. egyezik, egybevág 2. *rég zene* hangol, hangszert, *Idegen szavak szótára* – Kriterion Könyvkiadó, Bukarest, 1979, II./270 o.).

Mert a besorozást követő két év folytonos megaláztatása és az ország sebb jövőjéért kifejtett áldozatos ingyenmunka, úgy 500 kilométernyire az otthonától, az ország másik végében, tulajdonképpen ezt a célt szolgálta: az egyformává tételt, a feltétlen engedelmesség és az egyformaság kikényszerítését. A bűzös egyformaságét, ami nemcsak jellemzőjük, hanem (kimondva vagy kimondatlanul), de elsősorban lényegük átalakítására, mintegy annak újraalkotására törekedett – meglehetősen látványos eredménnyel.

De valahogy csak eltelt. Leszerelése után Egon apja gondnok (ahogy akkor mondták, adminisztrátor) lesz azon település egyik iskolájában, ahol nővére is él.

Ez okatlan, cél nélküli és haszontalan lázadásnak a korszaka. Mondjuk, az adott viszonyok között szinte egyetlen kiútként vagy menekülési útvonalként a dühös ivászat meg az azzal óhatatlanul együtt járó sorozatos félrelépések, az ezekből adódó veszekedések, valamint az ennek következtében állandósuló zaklatottság és feszültség adatott csak meg – többekkel együtt – a számára.

(Legalábbis Egon így rekonstruálta a történeteket. Vagy ahogyan sok évvel később a Cseh Tamás – Bereményi Géza-dalt majd átírja: Aztán adminisztrátor lesz, és számtalan hölgygel rengeteg rövid viszonyba kezd. Ezt látszott alátámasztani amúgy Egon apjának egy másik, véletlenül kezébe kerülő latin fordítása is:

Én, aki itten fekszem, a fiatal szerelmek énekese,
Én, Naso, költő, tehetségem miatt pusztultam el.
És nekem, aki itt elmész, ne essék nehezedre,
ha valaha szerettél, azt mondani:
Naso csontjai csendesen pihenjenek.)

Egon apja akkor még remélte (persze, mint hamarosan kiderül, alaptalanul), hogy befogadja őt a falu. Hisz ő is vidékről érkezik (ha más vidék is az), ugyanolyan tradicionális közösségből, mint ez, ahol a több évszázad alatt kialakult családmódelelhez hasonló(képpen) értékek, normák, elvárások, viselkedés- és magatartásformák kapcsolódnak: hogy milyen a családon belül a munkamegosztás, az időbeosztás, a jövőtervezés, hogy milyen az ünnepekhez, a tanuláshoz, az egyházhoz, a politikához stb. való viszony.

Erre alapozva Egon apja remélte, hogy végre tartozni fog ő is egy (igaz, egy tágabb, de akkor is!) közösséghez. Hogy a valahová tartozás egy új formáját tapasztalja majd meg, talán épp azt, amire vágyott, ami hiányzott neki.

Nem vette észre, hogy milyen rejtett, ám nagyon is látványosan érvényesülő előítéletek munkálnak a kis közösségben.

Rövidesen azonban rádöbbsent, hogy árvaságára továbbra sincsen földél, hogy nincs meg a valahová tartozás. Elborzadva konstataálta, hogy már nem csak az államhatalmi szervek baljós figyelmét kell eltúrníe, hanem a betelepült, így beköltözöttként idegennek minősített vagy annak tekintett lakos mindenkori kálváriáját is el kell viselnie. Ő itt egy nincstelen migráns, egy nímánd a többiek számára. És ennek megfelelően viseltetnek vele szemben.

És akkor ehhez jön még ugyebár az alkohol, valamint a másik nem iránti kontrollálhatatlan vonzódás. Hiába a faluban dívó, nők között is obligát napi gyakorlatnak számító rutinos italozás meg a családi erőszak gyakorisága stb., neki úgysem nézik el az övékétől fikarcnyit sem különböző viselkedését. Úgy tartják (álszent módon, persze, de hát kit érdekel ez, és ki veszi észre, és ha igen, ki törődik vele stb.), ez itt, náluk, megbocsáthatatlan – és pletykálják felháborodottan. És persze ennek húsbavágó (ugyanakkor nevetséges) következményeit kell megtapasztalnia Egon apjának hamarosan. (*Tetteink mindig egy világ húsába vágnak, és ennek a világnak magunk is részesei vagyunk.*)

Jelentés

... hónap ... estéjén a bodega helységében (így nevezték ott akkoriban a kocsmát) jelen volt (itt Egon apjának neve következett) egy falustársával, italt fogyasztottak és elénekelték azt, hogy „Árva magyar-nak születtem, árva az én hazám, a jó Isten, a jó Isten gondot visel majd

rám, elvesztettem apám, anyám, hazám sincs már nékem, sorsüldözött székely vagyok, csak az az egy vétkem.” És e közben bejött egy másik helyi lakos és (itt Egon apjának neve következett) elment valahová. Elég sok italt fogyasztott, és az ének lehetett este 21 óra körül.

Dátum, aláírás stb.

Persze hívatják, figyelmeztetik, felszólítják, pénzbüntetéssel sújtják stb. Így megy ez.

Közben telnek az évek komiszul, és már érettebb fejvel (és – nem elhanyagolható körülmény! – jövődóbeli apaként) egyre inkább kezd nyomasztó teher lenni a számára ez a titkos ügynöki besorolás. Már nem valahová tartozás (régóta nem az!), hanem csak egyre fenyegetőbb, és erkölcsileg egyre nehezebben vállalható tartozás.

Ebből a morálisan erőteljesen megkérdőjelezhető helyzetből, úgy látja Egon apja, a legkézenfekvőbb menekülési útvonal továbbra is a dühös ivászat.

Akkor már megszülettek Egon nővérei, ő is úton volt már, azonban még évekig a munka, a család és a bodega Bermuda-háromszöge nyelte el Egon apja és a családja életét.

És ha ifjú hitvese kezdetben, jegyességük, majd házasságuk első pár hónapjában még meg is próbálta jobb útra téríteni (Drága kicsi – itt Egon apjának kétszeresen becézett és birtokos személyjellel ellátott neve következett –, kérlek ne a borba fojtsd a bánatod, megvan mindened: család, gyerek, munkahely, együtt mindent meg tudunk oldani, tartozol valakikhez, együvé tartozunk, gyerekeidnek apja kell légy, melletted állunk stb.), később nagyrészt letett erről. Nem azért, mert nem szerette Egon apját, egyszerűen nem volt hozzá már ereje: Menj, fiam, hívd haza apádat! vagy: Elmegyek apátok után! – ez a stádium következett.

Viszont az alkoholizálásnak egy előre nem látott, egyáltalán nem várt, és borzasztó nagy előnye is adódott: az állambiztonság hatalmi szervei egyre inkább kezdték megbízhatatlan, kockázatos, ezért veszélyes elemnek tartani a megállapodott, már-már kispolgári (pfuj! ez hivatalosan is elítélendő, ugyebár!) életmódot folytató családapát. Hogy például minden hétvégén tekézett (ahogy akkoriban mondták, kuglizott). Nem számított, hogy a tekepálya a bodega hátsó udvarában, a kinti WC

szomszédságában volt kialakítva, következésképpen penetráns bűzben kellett játszaniuk, és hogy játékp partnerei szintén falubéliek voltak – Egon apjának úgysem nézték el ezt a burzsoának tekintett allúrt. Legközelebb majd már teniszezni, ne adj Isten, golfozni fog! – adtak hangot felháborodásuknak.

Így Egon apját, sokadik kérésére, végül felmentették ügynöki munkája alól.

Jelentés

(itt Egon apjának neve következett) ügynöki besorolásának felfüggesztésére tett javaslat tekintetében

Nevezett (itt Egon apjának neve következett) a *Tanuló Ifjúság* problémakör ügynökeként lett beszervezve és regisztrálva. A kötelező sorkatonai szolgálat teljesítése után telepedett le járásközpontunkban. A hatalmi szervekkel való együttműködés során a rábízott feladatok teljesítését illetőleg felszínességet tapasztaltunk nála. Volt, hogy meg sem jelent a kötelező konspiratív találkozásokon. Ezt követően a vele való kapcsolat újbóli felvétele során elismételte, hogy nincs lehetősége a rábízott informatív munka elvégzésére, és ismételten kérelmezte ügynöki minősége felfüggesztését.

Egyébként iszákos, erkölcsi szempontból szétesett, ezért megbízhatatlan elem, aki a helyi közösség bizalmát és megbecsültségét sem bírja.

Fentiekben felsoroltak alapján javasolom a felfüggesztési kérelem elfogadását és az ügynöki hálózattól való kizárását.

Név, aláírás stb.

Nem sokkal később odahagyták a falut (hitték – mint később kiderült, tévesen – hátuk mögött hagyva mindent), beköltöztek az aránylag közeli kisvárosba, ahol is Egon még mindig szíjasan izmos, jóképűnek mondott és fiatal apja három műszakban dolgozott egy, a szép és igazságos jövőért kifejtett önfeláldozó és állhatatos rohammunkában pár hónap alatt felépített fémipari nagyüzem szakmunkásaként. Hitte (helyesebben akkor még hitte, ám utóbb az észrevétlen elmúló évtizedek bizonyították – alaptalanul), szóval akkor még hitte, nem örökre.

Mert annak ellenére, hogy németórákat vett meg könyvelőnek tanult, életének elkövetkezendő évtizedei hozzávetőlegesen másfél négyzetki-

lométeren zajlottak: a fémipari üzem, a család és a sarki kiskocsmá Bermuda-háromszögében.

Aztán a gyerekek felcseperedvén, Egon apjának sebesült vergődését némiképp gyógyította a felé áradó szeretet. Már nem csak az foglalkoztatta szinte rögeszmésen, hogy pillanatok alatt eltűnhet a sötét mélységben, hanem az is kitűnt Egon számára (szavak nélkül, persze – hisz a szavak csak félreértések forrásai, mint tudjuk azt nagyon jól), hogy a nehézségeken felül lehet kerekedni, hogy sokféleképpen lehet és érdemes az életet szeretni.

(Egon apja visszafogott derűvel és enyhe malíciával idézi fel és idézi egykori önnönmagát:

Mondjátok meg az égi férfiúnak, aki engemet botlással vádol,
Mondjátok meg, a hibát ne számítsa véteteknek.
Amit ti tudtok, érezze a büntetés szerzője is,
Lehetek nem szerencsétlen.)

Egon elolvastatja vele Marquez *Száz év magányát*, időnként eljárt vele sörözgetni, csajokat bámolni (szinte féltékeny is az öregre, mert barátnői némelyikének annyira bejön az apja, hogy akár járnának is vele: ha ő nem lenne – mondják), néha tekézni: és látta, apja helyenként boldog volt – az egykori, fakuló düh és a vergődés egyre inkább odatűnt. A csúcsockért, vagy akár csak a mélység ellen vívott küzdelem maga is betöltheti az ember szívét. Boldognak kell elképzelnünk Egon apját. (Gondolta Egon, Camust olvasgatván. Ennyi az élet. Ennyi volt az élet???)

Hogy tudatosan eltervezett és pontosan kiszámított, vagy öntudatlan döntése volt-e az apjának – ez mindörökre kiderítetlen marad.

Az viszont tagadhatatlan tény, hogy tulajdonképpen ezzel mentette meg önmagát és a családját.

Ahogy az Egon felnőttfejjel felismerni vélte.

Az írásban (szó szerint vagy torzított formában idézve) vendégszövegek vannak Albert Camustól, Antoine de Saint-Exupérytól, Bartók Imrétől, Bereményi Gézától, Kornis Mihálytól, Márton Lászlótól, Nádas Pétertől, Nagy Lászlótól, Ovidiustól.